

EXPUNERE DE MOTIVE

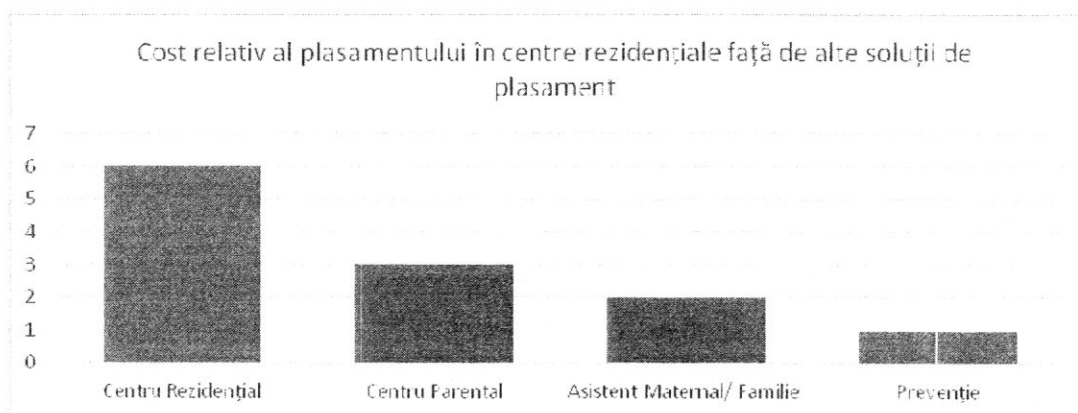
Lege pentru modificarea alin. (1) și (2) ale art. 64 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului

În prezent, în România protecția și promovarea drepturilor copilului sunt reglementate de legea omonimă: Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului. Aceasta a fost elaborată în concordanță cu principiile Convenției Organizației Națiunilor Unite privind drepturile copilului, ratificată de țara noastră și stabilește „principiul interesului superior al copilului” ca fundamental în orice decizie luată de autoritățile publice sau de organizațiile private în ceea ce privește aspecte din domeniu.

Instituționalizarea copiilor a fost dovedită ca nocivă de către multiple studii științifice de specialitate (MacLean 2003, Johnson et Al. 2006 pentru date specifice României), încă de acum 50 de ani (Bowlby 1969). Internarea copiilor în centre de plasament de tip rezidențial are efecte ireversibile asupra comportamentului lor și a factorilor cuantificabili de dezvoltare. Copiii crescuți în centre de plasament au rezultate mai proaste din punct de vedere psiho-social și cognitiv, cu efecte mai pronunțate asupra primei categorii. Impactul asupra IQ-ului este de asemenea semnificativ. Conform studiului ERAS, media IQ pentru copiii plasați cu familii până să împlinescă maximum 6 luni este 101 și doar 86 pentru cei plasați la vârste între 6 și 24 de luni, 83 pentru cei integrați între 24 și 42 de luni etc. (Beckett et al. 2006). S-au remarcat efecte puternice cu precădere înainte de vârsta de 3 ani, motiv pentru care Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului a mai fost modificată în trecut pentru excluderea copiilor sub vârsta de 36 de luni de la plasare în centre de tip rezidențial.

Cu toate acestea, este dovedit că impactul nociv asupra integrării sociale nu este restrâns la neglijarea până la vârsta de 3 ani, ci continuă și după acest prag. Într-adevăr, conform Kreppner et al., copiii ce au părăsit centrele de plasament până la vârsta de 3 ani au putut recupera întârzierile inițiale, însă cu eforturi și costuri considerabil mai mari. Lipsa personalului calificat, condițiile deficitare și aglomerarea contribuie la o dezvoltare emoțională semnificativ încetinită a copiilor crescuți în centre. Acest lucru a fost confirmat recent de o cercetare efectuată de Banca Mondială și UNICEF în colaborare cu DGASPC asupra celor 150 de centre de plasament din România. Țara noastră are încă are una dintre cele mai mari rate de copii în centre de plasament din Europa, iar recomandările studiului au fost de dezinstituționalizare treptată. Astfel, toți cei peste 19000 de copii din centre de tip rezidențial ar urma să fie mutați în centre mici de tip parental, la asistenți sociali sau în plasament la familii, iar centrele vechi de plasament tip rezidențial ar urma să fie închise până în 2020 (Stănculescu et al. 2016).

Această tranziție de la centre mari la îngrijire familială, familii substitutive sau asistenți maternali este benefică nu doar pentru copii, cât și pentru statul român, costurile de plasament în centre rezidențiale fiind semnificativ mai mari. Multiple studii (de ex. Browne et al 2005, Carter 2005) au demonstrat că din punct de vedere al costurilor aferente plasarea în centre este de șase ori mai scumpă decât prevenția (de ex. asistență socială pentru familiile cu risc de abandon) și plasamentul copilului în familia extinsă sau substitutivă; de trei ori mai scumpă decât plasamentul cu asistenți maternali și de două ori mai scumpă decât centrele mici, de tip parental. De menționat că la aceste costuri se adaugă și cheltuielile sociale, de sănătate și de siguranță pe care plasamentul copiilor în centre din România le presupune ulterior asupra bugetului de stat. De asemenea, trebuie ținut cont și de faptul că între 33 și 50% dintre angajații plătiți de centrele de plasament nu au contact efectiv cu copiii, deci nu contribuie la îngrijirea acestora, lucrând în domenii conexe: administrativ, contabil și resurse umane etc.

Necesitatea protecției sociale a copiilor conform legii nu se oprește la vârsta de 3 ani iar centrele de plasament de tip rezidențial au un efect demonstrabil nociv asupra copiilor din sistem. Indiferent dacă decidenții dau curs recomandărilor ultimului Raport BM și UNICEF de tranziționale de la centre de plasament mari la centre parentale, asistenți maternali și familii adoptive, utilitatea prelungirii vârstei minime de trimitere în centre de tip rezidențial este una evidentă, atât pentru stat, cât și pentru copiii beneficiari.

Având în vedere considerentele expuse mai sus, propunem adoptarea următorului amendament:

- a) Prolungirea vârstei minime de trimitere a copiilor în servicii de tip rezidențial la 7 ani, cu excepția celor ce necesită îngrijiri de tip specializat.

**Inițiator,
Oana Bizgan**